

«Το δαυμαστό ταξίδι του Νιλς»

Για πρώτη φορά δίνεται στα Γράμματά μας από τις εκδόσεις «ΔΩΡΙΚΟΣ», ολόκληρο το κείμενο του εξαίσιου βιβλίου της Σέλμα Λάγκερλεφ «Το δαυμαστό ταξίδι» σε μετάφραση που έκαναν ο Μίνως Πόδος και η Μαρία Λαμπαδαρίδην Πόδου. Η γνωστή συγγραφέας συν-μεταφράστρια, Μαρία Λαμπαδαρίδη, μας είπε: «Μέχρι σήμερα αποτελεί ένα από τα αριστουργήματα της παιγκόσμιας παιδικής λογοτεχνίας». Η μεγάλη κυρία των Σουηδικών Γραμμάτων, Σέλμα Λάγκερλεφ, που πρώτη τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ, κατάφερε να συνδυάσει τους δρύλους του βορρά με τον ηδικό νόμο της φύσης, και να αποκαλύψει στο παιδί το δαύμα που κρύβουν τα μυστικά και τα μυστήρια του κόσμου.

Είναι ένα βιβλίο γεμάτο συναρπαστικές περιπέτειες, που δέτει το μοναχικό πλάσμα μπρος στην άγρια φύση, για να γνωρίσει το μεγαλείο της, αλλά και για να αποκαλύψει τις δικές του μαγικές δυνάμεις, που είναι το δάυμα της ύπαρξης και τη πτυχή του καλού.

Ετσι, το άτακτο αγόρι, που τα μάγια το μεταμόρφωσαν σε μικροσκοπικό ξωτικό, καθάλα στα φτερά του χίνου Μαρτίνου, διατζήνει συναρπαστικά μέσα στο μύδο και μέσα στη γνώση, ώσπου να λυδούν τα μάγια, από τη δύναμη του καλού, και να ξαναγίνει ανδρώπινο πλάσμα πλούσιο πια σε αισθήματα και εμπειρίες.

Αξίζει τον κόπο να πούμε πώς γράφτηκε το βιβλίο. Κάποια μέρα, η Σουηδική Ακαδημία, ζήτησε, από τους πιο σπουδαίους συγγραφείς της χώρας να συγγράψουν αναγνωστικά βιβλία για τα δημοτικά σχολεία. Τότε, η Σέλμα Λάγκερλεφ πήγε στο πατρικό της σπίτι, στην Μέρμπακα, μια περιοχή μέσα σε έλατα, έξω από τη Στοκχόλμη, για να γράψει το βιβλίο στο τόπο που ζήσε την ίδια παιδί.

Ετσι, γεννήθηκε το βιβλίο αυτό, που «πάρει αντάξια τη δέση του ανάμεσα στα αριστουργήματα της παιγκόσμιας λογοτεχνίας», όπως γράφει ο Γάλλος κριτικός Ιαν Τριγκόν, στο βιβλίο του «Ιστορία της παιδικής λογοτεχνίας». Και σημειώνει: «Δεν γνωρίζω να έχει ζητηθεί από τους συγγραφείς κάπι παρόμοιο σε καμιά άλλη χώρα».

Εμείς τι κάνουμε;

Κι εδώ, αναρωτιέταις κανείς, πότε άραγε και ν δική μας Ακαδημία θα ζητήσει από τους άξιους συγγραφείς του τόπου μας, να γράψουν ένα βιβλίο πατριδογνωσίας για τα δημοτικά σχολεία! Πιστεύω πως διαίτησεις ποτέ θα είναι ο πιο υψηλή πράξη της ιστορίας της. Αν ήξεραν πόσο χαμπλής στάδιμης κείμενα περιέχονται στα αναγνωστικά των δημοτικών μας, πόσο ανιαρά τα περισσότερα, χωρίς φαντασία, με ένα στέριο διδακτισμό, τότε ίσως να το αποφάσιζαν. Και πόσο πιο πλούσια σε δρύλους και ιστορία τη δική μας πατριδογνωσία! Σε ομορφιά και σε ποίηση! Ομως ποιο παιδί την έμαθε;

Κι όλοι γνωρίζουμε πων απροσμέτρητη στ-

μασία που έχει το καλό παιδικό ανάγνωσμα.

Γιατί πέρα από την αισθητική και την πνευματική αξία ενός βιβλίου, πέρα από τα πρότυπα που μπορεί να δημιουργήσει στο παιδί, πέρα από το δημοσύρισμα των γνώσεων ακόμα και την ωρίμανση της κρίσης του, προσωπικά, δίνω μεγαλύτερη σημασία στο γεγονός πως το παιδί διαβάζει ένα βιβλίο ονειρευόμενο. Κι αυτό έχει τεράστια σημασία. Γιατί το παιδί διατηρεί για πάντα τη δροσιά της τρυφερότητας, μιας καλοσύνης, μιας διάδεσης στοχασμού, στοιχεία που όσο πάνε και εκελείπουν από τις καινούριες γενείς.

Το παιδί, ονειρευόμενο, όχι μόνο λυτρώνεται από τη γεμάτη καταπίσεις πραγματικότητας, αλλά ζει μια ποιητική αντίχρηση, δημιουργεί μια ευτυχία του χώρου, που δια το ακολούθει σ' όλη την πλική της ωριμότητας.

Τα παιδιά μας

Κι όμως, τα δικά μας παιδιά δεν δέλουν να διαβάσουν λογοτεχνικά βιβλία. Γιατί δε βοδάει ο γονιός, ο δάσκαλος, η Πολιτεία, λίγο πιο πολύ, λίγο πιο σοθαρά; Γιατί να μην είναι φτινό, τόσο φτινό το καλό παιδικό βιβλίο, χρηματοδοτούμενο από το ίδιο το Κράτος, ώστε στα φάντασμα του κάθε παιδιού, κάθε μέρα!

Τόσο με πλούτισε η μεταφραστική μου αυτή εργασία, τόσο μ' έκανε να ονειρευτώ κι εγώ, που δεν λυπάμαι για τις απέλειτες ώρες που ζόδεγα, τις μη αμειβόμενες με κανένα τίμημα.

ΣΕΛΜΑ ΛΑΓΚΕΡΛΕΦ

ΤΟ ΔΑΥΜΑΣΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΟΥ ΝΙΛΣ

ΜΕΡΜΠΑΚΑ
ΜΑΡΙΑ ΛΑΓΚΕΡΛΕΦ
ΜΙΝΟΣ ΠΟΔΟΣ
ΑΙΓΑΙΟΣ

γε πάνω στα φτερά σε ολόκληρη τη Σουηδία, ήταν πραγματικό πρόσωπο, ένα άτακτο γειτονόπουλο της συγγραφέως.

Οι περιπέτειες του ταξιδιού, οι διανυκτρέυσεις σε απόκρυψης χιονισμένες χαράδρες ή σε παγωμένες λίμνες γεμάτες ρίγος και μυστήριο, είναι μια γνώση μοναδική, ένα δημοσύρισμα από στιγμές κατακόρυφες, παλλόμενες, όπου η φιλία, αυτοδυσία, η στοργή, η ευγνωμοσύνη, η περηφάνεια, η ανταπόδωση, αλλά και η σκληρότητα της επιβίωσης, ο πόνος, η μοναξία του πλάσματος, αποτελούν μια μαγική σύνθεση που απολήγει στον ηδικό νόμο της ζωής, στο μεγαλείο της φυσικής. Και όλα μαζί γίνονται ένας τρυφερός ανδρώπινος μύδος.

Συναρπάζει

Η μεγάλη κυρία των Σουηδικών Γραμμάτων, ζεκτινώντας από την πατριδογνωσία, κατόρθωσε να ανοίξει τα σύνορα της πατρίδας της και να γράψει ένα βιβλίο που συγκινεί και συναρπάζει το κάθε παιδί του πλανήτη.

Και, όπως διατυπώθηκε και στην αρχή, είναι η πρώτη φορά που δίνεται στον τόπο μας, από τις εκδόσεις «Δωρικός», ολόκληρο το κείμενο του βιβλίου, σε μετάφραση του Μίνου Πόδου. Και αξίζει να διαβαστεί από το κάθε παιδί.

Σουηδοί και ζένοι τίμουσαν τη Σέλμα Λάγκερλεφ όσο λίγα πρόσωπα της λογοτεχνίας.

Τα γράμματα

Ακόμα, αξίζει να πει κανείς πως, ότι περισσότερο συγκινούσε τη συγγραφέα ήταν τα γράμματα που λάβινε από τα παιδιά. Φύλαξε όλα εικένα τα γράμματα σ' ένα ξυλόγυψο μπασούλο, που της χάρισαν τα ίδια τα παιδιά, και σήμερα βίσκονται στη Βασιλική Βιβλιοθήκη της Στοκχόλμης, για να παραδοθούν στους μελετητές το 1990, πενήντα χρόνια από το δάνατό της.

Πίστευε, πως για κάθε άνθρωπο υπάρχει μια στιγμή, μια μεγάλη στιγμή, που τα φτερά αγιρίσπασις μπορούν να γίνουν φτερά αγγελών, και να τον ταξιδέψουν πάνω από το ποταμό της μαγικούς αλλά και πέρα για πέρα αλπιδινούς, όπου ο δρύλος, η ζωή, η φαντασία γίνονται μια συναρπαστική πραγματικότητα.

Μ.Λ.Π.